

Asia: VN/1489/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaista kasvuyrittäjää ja yrittäjää koskevan sääntelyn uudistamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne yrittäjän oleskelulupaa koskevasta muutoksesta.

-

Lausuntonne kasvuyrittäjän oleskelulupaa koskevasta muutoksesta.

-

Muut huomionne ehdotuksesta.

Tuomioistuinvirasto pyytää ministeriötä kiinnittämään lainvalmistelussa huomiota siihen, että myös Tuomioistuinvirastolle tuomioistuinten keskushallintoviranomaisena varataan mahdollisuus lausua ehdotettujen uudistusten vaikutuksista. Tuomioistuinvirasto antaa asiassa oma-aloitteisesti lausunnon laissa säädettyjen perustehtäviensä mukaisesti ehdotettujen muutosten mahdollisista vaikutuksista tuomioistuinlaitoksen resursseihin.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan työperusteinen maahanmuutto on Suomen talouskasvun ja palvelujen turvaamisen kannalta erittäin tärkeää. Työperusteinen maahanmuutto on ollut osa hallituksen työllisyystavoitteen saavuttamista. Hallitusohjelman mukaisesti työperusteista maahanmuuttoa sujuvoitetaan, hallitaan ja väärinkäytöksiä estetään. Edellä kerrottuja tavoitteita on tavoiteltu uudistamalla viime vuosina työ- ja koulutusperusteista oleskelulupajärjestelmää. Nyt käsiteltävänä olevan ehdotuksen tavoitteena on mm lupaprosessien selkeyttämisellä ja yhdenmukaistamisella varmistaa hakijoille sujuva maahantuloprosessi ja samalla sujuvoittaa ja tehostaa viranomaistoimintaa, mitä tavoitetta sinänsä voidaan pitää kannatettavana.

Tilastojen perusteella oleskelulupa-asioiden määrä hallinto-oikeuksissa on kasvanut vuodesta 2015 (1 978 kpl) 98 prosentilla vuoteen 2025 (3 912 kpl). Edellä mainittua työmäärän lisäystä ei ole pystytty resursoimaan riittävästi hallinto-oikeuksissa. Yksityiskohtaisemmassa tarkastelussa työperäistä maahanmuuttoa koskevat työntekijän ja yrittäjän oleskeluluvan valitusasiat ovat

kasvaneet tasaisesti 2020 luvulla. Asiaryhmien valitusasioiden lukumäärä on ollut viime vuonna 2025 yhteensä 1 882. Lausuttavana olevalla ehdotuksella on arvioitu olevan olevan vaikutuksia hallintotuomioistuimiin valitusmäärien kasvun kautta. Kasvuyrittäjän ensimmäisten oleskelulupia koskevien valitusten määrän on arvioitu lisääntyvän, kun erillinen lausuntovaihe poistuu ja kielteisten päätösten määrä todennäköisesti kasvaa. Tuomioistuinvirasto yhtyy ehdotuksella esitettyyn oletttamaan valitusmäärien lisäyksestä ja siten hallinto-oikeuksien työmäärän kasvun osalta. Kuten hallituksen esityksen luonnoksessa on tuotu esiin, valitusmäärien tarkempi arviointi ennalta on epävarmaa ja voi siten Tuomioistuinviraston näkemyksen mukaan poiketa merkittävästi ehdotuksessa arvioidusta.

Hallinto-oikeuksien kasvavat asiamäärät vaikeuttavat pääsyä oikeudenhoidon selonteossa (Valtioneuvoston julkaisu 2022:67, s. 27) tavoiteltuihin käsittelyaikoihin niin ulkomaalais- kuin muissa hallinto-oikeuksien käsittelyssä olevissa asiaryhmissä. Ulkomaalaisasioita koskevien lukuisien uudistusten kumulatiiviset vaikutukset hallinto-oikeuksien resursseihin tulee huomioida ja resursoida täysimääräisesti.

Kumpula Pasi
Tuomioistuinvirasto

Halimaa Elina
Tuomioistuinvirasto